

SPIS TREŚCI

1.	Informacje ogólne o Finlandii	3
1.1.	Informacje geograficzne	3
1.2.	Cechy charakterystyczne Finlandii	3
1.3.	Powszechnie święta narodowe i dni wolne od pracy	4
1.4.	Telefony alarmowe i informacyjne	4
1.5.	Adresy polskich placówek dyplomatycznych	4
1.6.	Adres informacyjnej strony internetowej o Finlandii w języku angielskim	5
1.7.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	5
2.	Praca w Finlandii	5
2.1.	Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Finlandii	5
2.1.1.	Dostęp obywateli polskich do fińskiego rynku pracy	5
2.1.2.	Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Finlandii	6
2.1.3.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	8
2.2.	Sposoby poszukiwania pracy w Finlandii	8
2.2.1.	Publiczne służby zatrudnienia	8
2.2.2.	Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	8
2.2.3.	Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	9
2.2.4.	Prasa	9
2.2.5.	Inne sposoby poszukiwania pracy	10
2.2.6.	Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty – CV, list motywacyjny i inne)	10
2.2.7.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	10
2.3.	Warunki pracy	11
2.3.1.	Rodzaje umów o pracę	11
2.3.2.	Czas pracy	11
2.3.3.	Urlop wypoczynkowy	12
2.3.4.	Wynagrodzenie za pracę	12
2.3.5.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	13
2.4.	Podatki	13
2.4.1.	Podatek dochodowy od osób fizycznych	13
2.4.2.	Podatek od towarów i usług (VAT)	14
2.4.3.	Inne podatki i opłaty lokalne	14
2.4.4.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	14

2.5.	Zabezpieczenie społeczne	15
2.5.1.	Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania	15
2.5.1.1.	Emerytura	15
2.5.1.2.	Świadczenia z tytułu choroby	15
2.5.1.3.	Świadczenia na wypadek macierzyństwa	15
2.5.1.4.	Renta z tytułu niezdolności do pracy	16
2.5.1.5.	Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	16
2.5.2.	Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania	16
2.5.2.1.	Świadczenia rodzinne	16
2.5.2.2.	Świadczenia z tytułu bezrobocia	16
2.5.3.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	18
3.	Warunki życia	19
3.1.	Zakwaterowanie	19
3.2.	Prawo jazdy	19
3.3.	System edukacji	19
3.4.	Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych	20
3.5.	Kursy języka fińskiego	21
3.6.	System opieki zdrowotnej	21
3.6.1.	Ogólne zasady dostępu do usług medycznych	21
3.6.2.	Ubezpieczenie zdrowotne	22
3.6.3.	Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Finlandii	22
3.7.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	22

1. Informacje ogólne o Finlandii

1.1. Informacje geograficzne

Finlandia (po fińsku Suomi) leży w północnej Europie. Na północy graniczy ze Szwecją i Norwegią, a na wschodzie z Rosją. Od Estonii oddzielona jest Zatoką Fińską. Powierzchnia Finlandii wynosi 338.145 km², co stawia kraj na siódmej pozycji w Europie. W najszerszym miejscu Finlandia mierzy 540 km, a w najdłuższym 1160 km. Lasy zajmują 69% powierzchni, a jeziora 10%. W Finlandii jest 187.888 jezior i 179.584 wysp. Za kołem podbiegunowym leży 25% powierzchni kraju.

Kontynentalny klimat Finlandii charakteryzuje duże zróżnicowanie. Lato jest na ogół ciepłe, a zima mroźna. Średnia temperatura lipca w Helsinkach wynosi 22°C, a lutego – 4°C. Na obszarze leżącym za kołem podbiegunowym rozpoczyna się w końcu grudnia okres nieprzerwanych ciemności, noc polarna nazywana po fińsku kaamos i trwająca na wysuniętych najbardziej na północ terenach 51 dni. W okresie przesilenia letniego w północnej Finlandii słońce pozostaje 51 dni nad horyzontem całą dobę. Najdłuższy dzień lata trwa ponad dwa miesiące.

1.2. Cechy charakterystyczne Finlandii

Finlandia jest republiką parlamentarną. Funkcję głowy państwa sprawuje prezydent wybierany w wyborach powszechnych na sześcioletnią kadencję. Obowiązująca od 1 marca 2000 r. konstytucja Finlandii, zmniejszyła uprawnienia prezydenta związane z formowaniem rządu. Prezydent zachował jednak dużą władzę decyzyjną w polityce zagranicznej, którą prowadzi we współdziałaniu z rządem. Władza ustawodawcza leży w rękach jednoizbowego parlamentu (po fińsku eduskunta), składającego się z 200 posłów wybieranych w wyborach powszechnych, odbywających się co cztery lata.

Stolicą Finlandii są Helsinki, które liczą 560.000 mieszkańców. Helsinki z sąsiednimi miastami Espoo (221.000 mieszkańców), Vantaa (182.000), Kauniainen (8500) tworzą metropolię zamieszkiwaną przez prawie jedną szóstą ogółu ludności kraju. Inne większe miasta to Tampere (199.000 mieszkańców), Turku (174.000) i Oulu (124.000). Około 67% Finów zamieszkuje obecnie obszary miejskie, a 33% tereny wiejskie. Dwie trzecie Finów zamieszkuje w południowej Finlandii, tj. na południe od Tampere.

Finlandię zamieszkuje 5.200.000 mieszkańców przy średniej gęstości zaludnienia 17 osób/km² (122 osoby/km² na południu, 2 osoby/km² na północy). W 2003 roku w Finlandii mieszkało na stałe 107.100 cudzoziemców, czyli ok. 1,8% ogółu ludności. Największe skupiska tworzą Rosjanie (26.100), Estończycy (12.900) i Szwedzi (8200).

W Finlandii od 1923 roku istnieje pełna wolność wyznania. Najbardziej powszechny jest ewangelicki kościół luterński: 85% ludności otrzymało chrzest jako luteranie, podczas gdy 1% należy do fińskiego kościoła prawosławnego. Ok. 8 000 osób należy do kościoła katolickiego. Stosunkowo liczną grupę stanowią ateści, ponad 13% ludności.

Pod względem administracyjnym Finlandia podzielona jest na 448 gmin (*kunta*) tworzących 19 regionów (*maakunta*) oraz na 6 prowincji (*lääni*).

Obowiązują dwa języki urzędowe – fiński i szwedzki. Szwedzki jest uznawany za język ojczysty przez 5,4% Finów. Lapońskim językiem saami mówi 1700 osób mieszkających w fińskiej Laponii. Język fiński należy do ugrofińskiej grupy językowej. Najbliższym pokrewnym mu jest język estoński, nieco dalszym węgierski. W kontaktach biznesowych powszechnie używa się angielskiego.

Finlandia jako jedyny kraj nordycki obecna jest od 01.01.1999 roku w Europejskiej Unii Walutowej i spełniła kryteria ekonomiczne postawione przez Traktat z Maastricht do wprowadzenia wspólnego

pieniądza euro. Od 1 marca 2002 roku euro jest jedyną oficjalną walutą w Finlandii, chociaż Bank Centralny będzie skupował marki fińskie do 29 lutego 2012 roku.

1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy

1 stycznia – Nowy Rok

6 stycznia – Trzech Króli

Wielki Piątek i Poniedziałek Wielkanocny – święta ruchome

1 maja – Święto Pracy

Wniebowstąpienie – święto ruchome

Zielone Świątki – święto ruchome

Wigilia i Dzień Świętojański – piątek i sobota między 19 i 26 czerwca

Wszystkich Świętych – obchodzi się w sobotę następującą po 1 listopada

6 grudnia – Dzień Niepodległości

24 grudnia – Wigilia

25–26 grudnia – Boże Narodzenie.

Lipiec jest podstawowym okresem, w którym wykorzystywane są urlopy letnie.

1.4. Telefony alarmowe i informacyjne

Telefon ratunkowy – 112

Ambasada RP w Helsinkach – (+ 358 9) 618 28 120

Konsulat RP w Helsinkach (po godzinach urzędowania, w sprawach wymagających natychmiastowej interwencji konsularnej) – (+ 358 9) 618 280

Centrum Antykryzysowe dla Obcokrajowców w Helsinkach – (+ 358 9) 685 2828

Ogólnokrajowy telefon informacyjny o usługach Biur Zatrudnienia i ofertach pracy
– 0 203 660 66.

1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych

Ambasada RP w Helsinkach

Armas Lindgrenintie 21
00570 Helsinki

Konsulowie honorowi:

Konsulat Honorowy RP w Espoo

Stefan Widomski
Nokia Group, Keilalahdentie 4, 02-150 Espoo, Finlandia

Konsulat Honorowy RP w Oulu

Jorma Lukkari, Vice President, Projects
Rautaruukki Oyj
Ruukki Production
BOX 93
FI-92101 Raahe

Konsulat Honorowy RP w Tampere

Timo Antila
Isoniemenkatu 49, 33-400 Tampere, Finlandia

Konsulat Honorowy RP w Turku

Jari Rastas
WTC, Veistämönaukio 1-3, 20-100 Turku, Finlandia

1.6. Adres informacyjnej strony internetowej o Finlandii w języku angielskim

<http://virtual.finland.fi/>

1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://virtual.finland.fi/>

<http://www.embassyofpoland.fi/>

<http://www.publiscan.fi/>

<http://www.finlandia.boon.pl>

<http://www.finland.fi/>

<http://www.contactfinland.fi/>

2. Praca w Finlandii

2.1 Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Finlandii

2.1.1. Dostęp obywateli polskich do fińskiego rynku pracy

W związku z przystąpieniem do Unii Europejskiej nowych państw członkowskich Finlandia wprowadziła dwuletni okres przejściowy w swobodnym przepływie siły roboczej. Oznacza to, że podejmowanie zatrudnienia wymaga uzyskania zezwolenia na pracę (koszt 20 EUR) w formie aprobaty zatrudnienia. Zezwolenia wydają miejscowe Urzędy Zatrudnienia, o ile uznają, że na zgłoszony wakat nie można znaleźć pracownika na tutejszym rynku pracy, a warunki zatrudnienia będą zgodne z fińskimi przepisami i układami zbiorowymi.

O decyzję można wystąpić przed lub po przyjeździe do Finlandii. Wniosek o wydanie zezwolenia na pracę można wypełnić na stronach internetowych Ministerstwa Pracy: <http://www.mol.fi/finnwork>. W Polsce wnioski o wydanie zezwolenia na pracę przyjmuje Ambasada Finlandii, adres ul. Chopina 4/8, 00-559 Warszawa, tel 22-6294091, fax 6213412.

Ograniczenia nie dotyczą osób:

- 1) które w momencie wejścia w życie regulacji przejściowych (1 maja 2004 r.) pracowały już w Finlandii na podstawie przyznanego zezwolenia na pobyt i pracę opiekującego nieprzerwanie na okres co najmniej 12 miesięcy i nadal pozostają na rynku pracy,
- 2) którym w okresie obowiązywania regulacji przejściowych przyznano opiekujące nieprzerwanie na co najmniej 12 miesięcy zezwolenie na pobyt i pracę i które pozostały na rynku pracy,
- 3) które nie będąc obywatelami Unii Europejskiej lub państw o podobnym z nimi statusie (Islandii, Liechtensteinu, Norwegii i Szwajcarii) miałyby prawo podejmowania zatrudnienia bez konieczności uzyskiwania opinii Urzędu Zatrudnienia,
- 4) którym przyznano zezwolenie na pobyt z innych względów niż praca zarobkowa,

5) które pracodawca mający siedzibę w Polsce deleguje do pracy w Finlandii w oparciu o zasadę swobodnego przepływu usług.

Obywatele polscy zatrudnieni w Finlandii w oparciu o przepisy przejściowe w swobodnym przepływie siły roboczej nie mają prawa rejestracji w fińskich urzędach pracy jako bezrobotni poszukujący zatrudnienia.

Zgodnie z nową Ustawą o cudzoziemcach, która weszła w życie 1 maja 2004 roku, od cudzoziemców podejmujących prace sezonowe w rolnictwie na okres do trzech miesięcy nie będzie wymagać się zezwolenia na pracę. Ułatwienia dotyczą zbioru runa leśnego, prac na plantacjach warzyw i owoców oraz farmach zwierząt futerkowych.

Pracownikowi polskiemu zatrudnionemu przez firmę fińską przysługują takie same prawa wynikające z fińskiego ustawodawstwa pracy, jak i pracownikowi fińskiemu.

W przypadku gdy obywatel polski przyjeżdża do Finlandii jako pracownik delegowany do pracy przez firmę polską w oparciu o zasadę swobodnego przepływu usług, stosuje się wobec niego wyłącznie ustawodawstwo polskie.

Obywatel Polski może przebywać na terytorium Finlandii do 3 miesięcy bez jakichkolwiek wiz lub pozwoleń. Jedyny wyjątek dotyczy osób pragnących podjąć pracę w Finlandii – istnieje obowiązek uprzedniego uzyskania zezwolenia na pracę i pobyt, który będzie obowiązywał co najmniej do 30 kwietnia 2006 roku. Osoby, które pragną przebywać w Finlandii dłużej niż 3 miesiące są zobowiązane do wystąpienia o zgodę na pobyt czasowy (*temporary resident permit*). O zezwolenie występuje się na posterunku policji w miejscowości zamierzonego pobytu. Policja przesyła dokumenty do Urzędu ds. Cudzoziemców, który podejmuje decyzję i wydaje stosowne zezwolenia.

W Finlandii nie ma obowiązku meldunkowego dla cudzoziemców przybywających na pobyt trwający do 3 miesięcy. Dłuższy pobyt wymaga otrzymania zgody na pobyt czasowy, a po jej otrzymaniu istnieje obowiązek rejestracji zmiany miejsca pobytu, której dokonuje się w biurze meldunkowym w miejscowości nowego pobytu.

2.1.2 Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Finlandii

Według Ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej (*Laki elinkeinon harjoittamisesta*) z dnia 27.9.1919/122 działalność gospodarczą określoną postanowieniami ustawy prowadzić mogą następujące podmioty: osoby fizyczne mieszkające na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (istotne znaczenie ma miejsce zamieszkania, nie obywatelstwo, a przykład obywatel polski mieszkający w Rosji musi uzyskać zgodę Urzędu Patentów i Rejestracji); fińska osoba prawna, wspólnota lub fundacja; zagraniczna osoba prawna, wspólnota lub fundacja założona zgodnie z prawodawstwem kraju wchodzącego w skład Europejskiego Obszaru Gospodarczego i mająca tam siedzibę, która zarejestrowała swoją filię w Finlandii.

Prowadzenie działalności gospodarczej nie wymaga osobnego zezwolenia.

Ministerstwo Handlu i Przemysłu może wydać zgodę na prowadzenie działalności gospodarczej również innemu podmiotowi niż wymienionej powyżej osobie fizycznej i zagranicznej osobie prawnej lub fundacji. Zgoda taka jest wymagana również do występowania jako wspólnik w spółce jawnej lub komandytowej. Warunki wymienione w punktach 1 i 3 nie są przestrzegane, jeżeli wiążące Finlandię umowy międzynarodowe postanawiają w tym względzie inaczej. Otwieranie w Finlandii filii towarzystw ubezpieczeniowych oraz instytucji finansowych i kredytowych uregulowane jest odrębnymi przepisami.

Prowadzenie działalności gospodarczej w niektórych branżach wymaga uzyskania koncesji. Regulowane jest odrębnymi przepisami – tryb i kryteria uzyskiwania koncesji na prowadzenie

działalności określony jest w odrębnych ustawach i rozporządzeniach branżowych. We wniosku na otrzymanie koncesji istnieje zapis informujący o trybie odwoławczym w przypadku decyzji odmownej. Według ogólnej procedury apelacyjnej instancjami odwoławczymi są Sądy Wojewódzkie i Najwyższy Sąd Administracyjny. Rejestr Handlowy podmiotów gospodarczych prowadzi Urząd Patentów i Rejestracji. W przypadku zagranicznego podmiotu gospodarczego posiadającego siedzibę lub centralę poza Europejskim Obszarem Gospodarczym w zgłoszeniu należy, oprócz wymaganych przez Urząd Patentów i Rejestracji danych, podać nazwę państwa, którego prawnu podmiot ten podlega.

Zgłoszenia może dokonać również taki podmiot gospodarczy, który nie jest do tego ustawowo zobowiązany, z wyłączeniem armatorów. Wszelkie zmiany stanu odnotowanego w rejestrze handlowym należy bezzwłocznie zgłosić do wiadomości Urzędu Patentów i Rejestracji lub lokalnych Biur Rejestracji przy Sądach Okręgowych.

Rząd Finlandii stymuluje działalność gospodarczą stosując system zachęt o charakterze podatkowym i regionalnym, wspierając eksport oraz prace badawczo-rozwojowe. Spółki zagraniczne prowadzące działalność produkcyjną w Finlandii podlegają takiemu samemu systemowi bodźców ekonomicznych jak spółki fińskie. Spółki zagraniczne mają pełne prawo swobodnego wycofania zysków i kapitałów za granicę.

W Finlandii działalność gospodarczą można prowadzić w jednej z poniższych form prawnych:

- przedsiębiorca jednoosobowy (*elinkeinonharjoittaja – sole proprietorship*),
- spółka jawna (*avoin yhtiö – general partnership*),
- spółka komandytowa (*kommandiittiyhtiö – limited partnership*),
- prywatna spółka akcyjna (*osakeyhtiö*, skrót Oy – *private limited company*),
- publiczna spółka akcyjna (*julkinen osakeyhtiö Oyj – public limited company*),
- oddział (*sivuliike – branch office*).

Obywatel polski może swobodnie prowadzić indywidualną działalność gospodarczą (jak np. handel detaliczny na targowiskach, pchlich targach i jarmarkach) w Finlandii pod warunkiem, że zarejestruje swoją działalność u odpowiednich władz, tj. na policji (w zależności od przewidywanego czasu pobytu), w urzędzie skarbowym i w rejestrze handlowym (w zależności od miejsca siedziby).

Zagraniczny przedsiębiorca sprzedający towary bezpośrednio konsumentom fińskim jest zobowiązany do zapłaty podatku VAT i podlega obowiązkowi zarejestrowania się jako płatnik VAT w Finlandii. Więcej informacji na temat podatku VAT w Finlandii na stronach fińskiego Urzędu Podatkowego.

Polski przedsiębiorca mający stałe miejsce prowadzenia działalności w Finlandii podlega obowiązkowi uiszczenia podatku od dochodów w Finlandii. Jako stałe miejsce prowadzenia działalności może być traktowane na przykład stałe miejsce na targowisku. Umowa zawarta między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Finlandii w sprawie zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku reguluje kwestię podatku dochodowego. Za opłatą 135 euro (2004) można wystąpić o wstępną decyzję w sprawie zapłaty podatku od dochodów. W sprawie podatku dochodowego należy skontaktować się z fińskim Urzędem Podatkowym.

Formalności związane z utworzeniem przedstawicielstwa lub firmy w Finlandii trwają minimum około trzech tygodni. Przy utworzeniu przedstawicielstwa/firmy najlepiej skorzystać z pomocy

prawnika fińskiego znającego tutejsze przepisy i warunki. Dokumenty muszą być przetłumaczone na język fiński lub szwedzki przez tłumacza przysięgłego.

2.1.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

dla punktu 2.1.1.

<http://www.mol.fi/finnwork/en/index.html>

<http://www.embassyofpoland.fi/weh>

<http://www.finland.fi/>

<http://www.uvi.fi/>

<http://www.edu.fi/>

<http://www.sak.fi/>

dla punktu 2.1.2.

<http://www.embassyofpoland.fi/weh>

<http://www.enterprisefinland.fi/>

<http://www.prh.fi/>

<http://www.imol.fi/tietopankki/>

<http://www.tekes.fi/>

<http://www.finpro.fi/>

<http://www.finnvera.fi/>

2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Finlandii

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

Regionalna i lokalna administracja w Finlandii obejmuje 15 wydziałów rynku pracy, Centra Rozwoju Ekonomicznego oraz 176 biur zatrudnienia. Wydziały rynku pracy wspierają regionalny rozwój zatrudnienia i rynku pracy.

Biura zatrudnienia, podlegające wydziałom rynku pracy, są odpowiedzialne za zaopatrywanie i szkolenie siły roboczej, świadczenie usług związanych z poradnictwem zawodowym. Zajmują się one również udzielaniem informacji w zakresie szkolnictwa i możliwości kształcenia dla młodzieży i osób dorosłych.

Publiczne biuro zatrudnienia można znaleźć w prawie każdym większym mieście. W dużych miastach w takich biurach można znaleźć doradcę EURES. Wszystkie usługi biur zatrudnienia są bezpłatne.

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

EURES (Europejskie Służby Zatrudnienia) to działająca także w Finlandii sieć stworzona, aby świadczyć usługi pośrednictwa dla poszukujących pracy i pracodawców na obszarze Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Doradcy EURES asystują klientom w poszukiwaniu pracy/pracowników. Specjalizują się oni w poradnictwie zawodowym i udzielaniu informacji na temat możliwości zatrudnienia i warunków życia i pracy w różnych krajach.

Przed skontaktowaniem się ze służbami zatrudnienia w Finlandii warto skontaktować się z doradcą EURES we własnym kraju. Dane i adresy doradców w Polsce znajdują się na stronie internetowej: <http://europa.eu.int/eures/> w menu: doradcy EURES.

Doradców EURES w Finlandii można znaleźć w biurach zatrudnienia w większych miastach. Nazwiska, adresy instytucji, w których pracują, numery telefonów, adresy internetowe fińskich doradców EURES znajdują się na stronie internetowej fińskiego Ministerstwa Pracy: <http://www.mol.fi/tyopaikat/euresneuvojat.html> oraz na stronie EURES: <http://europa.eu.int/eures/> (menu: doradcy EURES).

Na stronie EURES <http://europa.eu.int/eures/> znajduje się baza ofert pracy, wśród ofert pochodzących od pracodawców fińskich można znaleźć oferty w języku angielskim. W przypadku takich ofert pracodawcy są gotowi zatrudnić także obcokrajowców.

Doradcy EURES oferują pomoc również dla poszukujących pracy, którzy nie znają fińskiego języka, dotyczy to głównie ofert pracy sezonowej w lecie oraz pracy w charakterze opiekunek do dzieci – au pair. Zainteresowani taką pracą mogą znaleźć oferty w bazie EURES <http://europa.eu.int/eures/> lub złożyć swoją aplikację fińskim doradcom EURES.

W przypadku chęci podjęcia pracy sezonowej najlepiej skontaktować się z biurem zatrudnienia w Kuopio/EURES.

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Usługi, jeśli chodzi o pośrednictwo pracy, są oferowane w Finlandii także przez prywatne agencje. Według fińskich regulacji mają one prawo świadczyć usługi bez żadnych specjalnych zezwoleń Ministerstwa Pracy. Nie mogą one jednak pobierać opłat za swoje usługi od poszukujących pracy. Płatą jedynie pracodawcy.

Adresy agencji można znaleźć w lokalnych książkach telefonicznych oraz w internecie. Pełna lista agencji zatrudnienia w Finlandii znajduje się na stronie internetowej: <http://www.keltaisetsivut.fi/>.

2.2.4. Prasa

Najpopularniejsza gazeta codzienna to “Helsingin Sanomat”, w której można znaleźć oferty pracy, między innymi pochodzące od wielu międzynarodowych, znanych firm. Gazeta ta zamieszcza oferty pracy także na swojej stronie internetowej:

<http://www.helsinginsanomat.fi/>.

Inne popularne tytuły prasowe to:

- Åbo Underrättelser,
- Åland (Mariehamn),
- Österbottningen,
- Aamulehti,
- Aktivist,
- City-lehti,
- Etelä-Saimaa,
- Etelä-Suomen Sanomat,
- Finland Journal,
- Forssan Lehti,
- Hämeen Sanomat,
- Hankasalmen Sanomat,

- Hervanta.fi (Tampere City),
- Hollolan Sanomat.

Oferty pracy ukazują się głównie w niedzielnych wydaniach prasy.

2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy

Ofert pracy można szukać na stronie internetowej fińskiego Ministerstwa Pracy: <http://www.mol.fi/>.

Innym źródłem informacji może być ogólnokrajowy telefon informacyjny: 0203 66066.

Informacji na temat wolnych miejsc pracy udzielają także publiczne biura zatrudnienia. Adresy wszystkich znajdują się na stronie: <http://www.mol.fi/>.

Duże firmy coraz częściej używają swoich stron internetowych do prowadzenia rekrutacji pracowników, za pośrednictwem takich stron można wypełnić aplikację. Przykładem jest firma Nokia: <http://www.nokia.com/nokia/0,1080,114,00.html>.

2.2.6. Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty – CV, list motywacyjny i inne)

Jednym ze sposobów ubiegania się o pracę jest telefoniczny kontakt z firmą, w sprawie znalezionej np. w prasie ogłoszenia zawierającego ofertę pracy. Pozwala on na uzyskanie szczegółowych informacji na temat posady oraz na zrobienie dobrego wrażenia na rozmówcy.

Można również osobiście odwiedzać firmy z branży, w której chce się pracować. Najlepiej udać się do Działu Zasobów Ludzkich, który większość dużych firm w Finlandii posiada.

Jeżeli w ogłoszeniu nie ma informacji, że aplikację można przysyłać pocztą elektroniczną, lepiej jest wysłać ją za pośrednictwem zwykłej poczty.

Jeżeli pracodawca nie podaje w ogłoszeniu, że do aplikacji należy dołączyć świadectwa kwalifikacji czy referencje od poprzednich pracodawców, to wystarczy tylko wspomnieć w CV, że się je posiada. Jednak, jeśli chodzi o rozmowę kwalifikacyjną, to trzeba przynieść na nią wspomniane wyżej dokumenty.

W Finlandii CV jest zazwyczaj sporządzane w porządku odwrotnie chronologicznym. Należy w nim umieścić podstawowe fakty i osiągnięcia w swojej historii zatrudnienia. Długość CV nie powinna przekraczać dwóch stron A4. Zwykle umieszcza się w nim także umiejętności w zakresie pracy z komputerem, znajomość języków, hobby. Na końcu powszechnie umieszcza się nazwiska i kontakty osób, które mogą udzielić referencji.

2.2.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

dla punktu 2.2.1.

<http://www.mol.fi/>

dla punktu 2.2.2.

<http://www.mol.fi/>

<http://europa.eu.int/eures/>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

dla punktu 2.2.3.

<http://www.keltaisetsivut.fi/>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

dla punktu 2.2.4.

<http://www.mol.fi/>

<http://www.onlinenewspapers.com><http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

dla punktu 2.2.5.

<http://www.mol.fi/>

<http://www.embassyofpoland.fi/weh>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

dla punktu 2.2.6.

<http://www.mol.fi/>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

2.3. Warunki pracy

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Umowa o pracę zawiera warunki zatrudnienia uzgodnione między pracodawcą a pracownikiem. Umowa o pracę może być zawarta bądź na piśmie, bądź ustnie. Preferowana jest forma pisemna.

Niestandardowy typ umowy o pracę staje się w Finlandii coraz częściej spotykany. Mimo że generalna zasada mówi, że standardowa umowa powinna być zawierana na czas nieokreślony, to można także zawierać umowę na czas określony. Wymaga to jednak uzasadnienia. Obecnie ponad połowa umów o pracę jest w Finlandii zawierana na czas określony.

Pracownik może zawierać z pracodawcą kilka umów na czas określony następujących po sobie, ale wymaga to uzasadnienia.

W wielu branżach pracodawcy i organizacje pracownicze zawierają zbiorowe umowy pracy na innych warunkach zatrudnienia niż wynika to z prawa pracy. Na ogół umowy takie są pod względem warunków zatrudnienia korzystniejsze dla pracowników aniżeli umowy zawarte wyłącznie w oparciu o wymogi prawa pracy.

2.3.2. Czas pracy

Według prawa fińskiego maksymalny (w normalnym wymiarze) czas pracy to 8 godzin dziennie/ /40 godzin tygodniowo. Porozumienia zbiorowe w wielu sektorach ustalają także krótszy czas pracy np. 37,5 godzin tygodniowo. W zależności od rodzaju pracy, długość dnia pracy może się znacznie różnić i może przekraczać 8 godzin. Pracownik może pracować w nadgodzinach tylko w ograniczonym wymiarze w ciągu tygodnia. Bardziej szczegółowe ustalenia w zakresie czasu pracy są zawarte w umowie. Jednak w dłuższym okresie liczba godzin pracy w ciągu tygodnia musi średnio wynosić do 40. Pracownik nie może pracować w nadgodzinach bez swojej zgody.

Istnieją limity, jeśli chodzi o nadgodziny i wyższe stawki wynagrodzenia za pracę w ich czasie. Wymiar nadgodzin nie może przekroczyć 138 godzin w ciągu czterech miesięcy i 250 w ciągu roku.

Pracodawca musi prowadzić rejestr w zakresie godzin pracy, pokazujący ile godzin pracownik przepracował i jakie otrzymał wynagrodzenie.

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Na podstawie Ustawy o urlopach rocznych (Vuosilomalaki) pracownikowi polskiemu przysługuje podobny wymiar urlopu, jak i pracownikowi fińskiemu, czyli 2 dni urlopu za każdy przepracowany miesiąc. Jeżeli zatrudnienie trwało dłużej niż rok, pracownik uprawniony jest do 2,5 dnia urlopu za każdy przepracowany miesiąc, czyli 30 dni roboczych urlopu rocznie (wliczając soboty).

Pracownikowi przysługuje wynagrodzenie za urlop. Jeśli pracownik nie może wykorzystać urlopu np. z uwagi na ustanie stosunku pracy, wówczas otrzymuje rekompensatę odpowiednią do wynagrodzenia przysługującego mu w czasie urlopu.

2.3.4. Wynagrodzenie za pracę

W Finlandii nie ma jednej obowiązującej uniwersalnie stawki płacy minimalnej, natomiast porozumienia zbiorowe ustalają jej wysokość w różnych sektorach rynku pracy. Takie prawnie wiążące dane sektorowe stawki płacy minimalnej mają zastosowanie zarówno do fińskich pracowników, jak i dla obcokrajowców.

Poza pensją podstawową specjalna rekompensata musi być wypłacana za pracę w niedzielę i inne specjalne nadgodziny. Porozumienia zbiorowe gwarantują także różne inne rekompensaty i dodatki w niektórych branżach.

W Finlandii negocjacje wynagrodzenia z pracodawcą odnoszą się zwykle do miesięcznego wynagrodzenia brutto. Dienne i godzinowe płace muszą być wypłacane co najmniej dwa razy w miesiącu, natomiast miesięczne przynajmniej raz w miesiącu.

Odpowiedni według branży, w której pracownik jest zatrudniony, związek zawodowy udzieli w tym zakresie porady w odniesieniu do wykształcenia, doświadczenia i obecnej sytuacji pracownika.

Pracownik może umówić się z pracodawcą, że część wynagrodzenia będzie otrzymywał w formie żywienia, zakwaterowania lub innych korzyści. Pracownik może również otrzymywać dodatkowe korzyści jak np. służbowy samochód, mieszkanie, telefon komórkowy, darmowa opieka zdrowotna. Większość z tych dodatków, zwłaszcza te o znacznej wartości, jest traktowana jako dochód podlegający opodatkowaniu.

Wyższe wynagrodzenie obowiązuje za dodatkową pracę i nadgodziny. Pracownik jest uprawniony do rekompensaty za pracę w czasie przekraczającym ustalone godziny pracy (które nie powinny przekraczać 8 dziennie). Każda praca w czasie przekraczającym ten wymiar jest uznawana za nadgodziny.

Nadgodziny mogą mieć maksymalny wymiar 20 godzin tygodniowo. Stawka wynagrodzenia za nadgodziny wynosi zwykle 50% ponad regularną stawkę godzinową za pierwsze dwie godziny ponad normalny czas pracy i 100% ponad regularną stawkę godzinową za każdą następną godzinę ponad dwie pierwsze. Wynagrodzenie za dodatkową pracę czy nadgodziny może także przybrać formę dni wolnych, jeśli tak zostało uzgodnione. Wynagrodzenie za pracę w niedzielę wynosi 100% ponad regularną stawkę.

Średnia płaca godzinowa robotnika przemysłowego wynosiła w ostatnim kwartale 2002 roku w Finlandii około 12,07 euro. Najwyższe płace uzyskują zatrudnieni w przemyśle papierniczym (mężczyźni – 13,98 euro, kobiety – 12,54 euro, najniższe w przemyśle tekstylnym (mężczyźni – 11,19 euro, kobiety – 8,94 euro). Średnia płaca godzinowa w przemyśle metalowym wynosiła w 2002 roku 12,71 euro dla mężczyzn, a 10,98 euro dla kobiet. Stawka godzinowa dla kierowcy autobusu wynosi 10,22 euro, a dla budowlańca 10,62 euro.

Przykładowe miesięczne zarobki w miastach kształtują się następująco (w euro): konserwator – 1527, pomocnik kuchenny – 1425, pomoc domowa – 1638, nauczycielka w przedszkolu – 1612,

lekarz internista – 4166, strażak – 1979, nauczyciel w szkole ogólnokształcącej – od 2176 do 2516, pielęgniarka – 1973, pracownik społeczny – 1796, pracownik biurowy – 1418.

2.3.5. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://netti.sak.fi/sak/pdf/guidefor.pdf>

<http://www.mol.fi/>

<http://www.embassyofpoland.fi/weh>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

2.4. Podatki

2.4.1 Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podatek dochodowy od osób fizycznych (*valtion tulovero – State tax on earned income*) liczony jest od uzyskanych dochodów, pensji, wynagrodzeń, wszelkich celowych wypłat, bonusów dla kierownictwa, uzyskanych prowizji, wartości czynszu od wynajmowanych dla pracowników bezpłatnych lokali mieszkalnych, dodatków, także tych na pokrycie kosztów zamieszkania, dodatków samochodowych i zasiłków wypłacanych bezrobotnym według stawek progresywnych.

Wysokość stawek i progów podatkowych obowiązujących w 2004 roku była następująca:

Wysokość dochodu w przedziale od (EUR)	Wysokość podatku od wartości progowej (EUR)	Procent liczony od nadwyżki
11.700–14.500	8	11%
14.500–20.200	316	15%
20.200–31.500	1.171	21%
31.500–55.800	3.544	27%
55.800–	10.105	34%

Dochody poniżej kwoty 11.700 euro nie są opodatkowane.

Polacy zatrudnieni w Finlandii przez firmę polską zgodnie z umową zawartą między Polską i Finlandią w sprawie zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku, podpisaną w dniu 26.10.1977 roku (Dziennik Ustaw Nr 12/79, poz. 84) w przypadku pobytu w Finlandii przez okres lub okresy nie przekraczającego łącznie 183 dni podczas danego roku kalendarzowego podlega opodatkowaniu tylko w Polsce.

Polacy zatrudnieni w Finlandii przez firmę fińską krócej niż pół roku płacą podatek zryczałtowany (*lähdevero – tax on source*) w wysokości 35%. Podatek jest poierany i odprowadzany przez pracodawcę. Dochody obcokrajowca zatrudnianego przez fińską firmę dłużej niż pół roku opodatkowane są zgodnie z regułami odnoszącymi się również do Finów, czyli według stawek podatku dochodowego podanych powyżej, uwzględniając odliczenia.

Informacja dotycząca opodatkowania międzynarodowego pod tel. + 358 (0)20 466016.

Szczegółowe informacje podatkowe można uzyskać na stronie internetowej fińskiego Urzędu Podatkowego (Verohallitus – Finnish Tax Administration): <http://www.vero.fi> i Ministerstwa Finansów (Valtiovarainministeriö – Ministry of Finance) <http://www.vn.fi/vm/english/other/>.

2.4.2. Podatek od towarów i usług (VAT)

Finlandia jako kandydat do Unii Europejskiej w 1994 roku przyjęła uregulowania o podatku od towarów i usług (VAT) zgodne z tymi, jakie obowiązują w Unii (Dyrektywa nr 6 dot. VAT i inne). Do tego czasu obowiązywał tu podatek od sprzedaży.

Wyjątek stanowi uzgodnienie w Traktacie Akcesyjnym o wyłączeniu z obszaru podatkowego UE odrębnej jednostki administracyjnej – Wysp Alandzkich. Jednak w obrocie wewnętrznym towarów i usług pomiędzy prowincją Wysp Alandzkich i pozostałą częścią Finlandii obowiązują te same fińskie przepisy odnośnie reguł VAT. W odniesieniu do pozostałych członków Unii Europejskiej Wyspy Alandzkie traktowane są jako terytorium w kraju trzecim.

Stawka podstawowa podatku VAT wynosi 22%. Obowiązują także dwie stawki zredukowane. Dla wymienionych niżej towarów i usług stosuje się następujące stawki zredukowane (wprowadzone 01.01.1998 roku, bowiem poprzednio obowiązywały stawki zredukowane 12% i 6%):

- 17%: żywność i pasze dla zwierząt (z wyłączeniem usług gastronomicznych, żywych zwierząt, wody pitnej, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych),
- 8%: lekarstwa, książki, spektakle kinowe, przewóz pasażerów, hotele i inne usługi mieszkaniowe, opłaty za wstęp (teatry, cyrki, przedstawienia muzyczne i taneczne, imprezy sportowe, ogrody zoologiczne, muzea i inne tego typu imprezy i instytucje),
- 0% („stawka zerowa”): subskrypcja gazet i periodyków (sprzedaż pojedynczych egzemplarzy podlega pełnemu opodatkowaniu), usługi poligraficzne dla publikacji związanych z działalnością korporacyjną na użytek publiczny, statki (z wyłączeniem użytkowanych dla celów sportu i wypoczynku); redukcja dotyczy sprzedaży, wynajmu i czarteru statków oraz ich naprawy, obsługi i innych prac z nimi związanych, dostawy złota dla banku centralnego, handel zagraniczny.

2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne

Podatek komunalny (kunnallisvero – municipal tax on income) – stawka wynosi od 16% do 20% zależnie od gminy. Pobierany jest od wszystkich dochodów bez limitu dolnego.

Podatek od dochodów kapitałowych (pääomaverot – State tax on capital income) – płaci się od odsetek bankowych, dywidend, dochodów z wynajmu lokali i ma stawkę jednolitą – 29% w 2004 roku.

Podatek na kościół (kirkollisvero – church tax) – stawka wynosi pomiędzy 1%–2%. Podatek ten dotyczy członków Fińskiego Kościoła Luterńskiego i Kościoła Ortodoksyjnego.

Przy pobieraniu ww. podatków pobierane są również opłaty z tytułu ubezpieczeń społecznych, które liczone są według jednej stawki od dochodu. W 2004 roku stawka za ubezpieczenie zdrowotne wynosiła 1,5% dochodu, a stawka za ubezpieczenie emerytalne i od bezrobocia 4,85%.

Podatek od majątku (varallisuusvero – state wealth tax). Majątek osobisty o wartości powyżej 185.000 euro jest opodatkowany stawką 0,9% (2003).

2.4.4. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.mol.fi/>

<http://www.embassyofpoland.fi/weh>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

<http://www.infor.pl/>

<http://www.vero.fi/>

<http://www.vn.fi/vm/english/other/>.

2.5. Zabezpieczenie społeczne

W Finlandii wszyscy mieszkańcy są objęci systemem zabezpieczenia społecznego, oferującym podstawowe emerytury (emerytury krajowe), zasiłki z tytułu choroby, macierzyństwa oraz świadczenia rodzinne. Dodatkowo osoby zatrudnione są uprawnione do świadczeń opartych na zatrudnieniu, czyli do emerytur pracowniczych i świadczeń w razie wypadku przy pracy. Wszyscy mieszkańcy danej gminy mają dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Instytucją odpowiedzialną za zabezpieczenie społeczne w Finlandii jest Ministerstwo Spraw Socjalnych i Zdrowia (Sosiaali-ja terveystministeriö).

Obowiązuje zasada, że obywatel Unii pracujący w jakimś kraju podlega takim samym zasadom ubezpieczenia, co obywatel danego kraju.

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych - beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.1.1. Emerytura

W Finlandii istnieją dwa systemy emerytalne: krajowy system emerytalny i pracowniczy system emerytalny. Obydwa wypłacają świadczenia z racji wieku, inwalidztwa czy też w razie śmierci żywiciela rodziny. Krajowy system emerytalny zapewnia emerytury w oparciu o kryterium zamieszkania i gwarantuje dochód minimalny, podczas gdy pracowniczy system emerytalny bazuje na zatrudnieniu i tym samym wysokości zarobków. Oba tworzą ustawowy system emerytalny w Finlandii. Emerytury z systemu krajowego są administrowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (*Kansaneläkelaitos* – **KELA**). System pracowniczy jest zarządzany przez firmy prywatne. Główną instytucją pracowniczego ubezpieczenia jest Centralna Instytucja Emerytalna (*Eläketurvakeskus* – **ETK**).

W Finlandii system emerytalny pracowników pracujących na własny rachunek oraz rolników jest finansowany z bieżących wpłat. Z kolei system dla pracowników najemnych jest połączeniem systemu finansowania bieżącego z elementami systemu kapitałowego. Składka w systemie obowiązkowym wynosi 21,5% wynagrodzenia. Wysokość świadczenia emerytalnego zależy od stażu, a maksymalna wysokość świadczenia stanowi 60% dochodu sprzed przejścia na emeryturę.

2.5.1.2. Świadczenia z tytułu choroby

Odpowiedzialność za zapewnienie dostępu do służby zdrowia ponoszą samorządowe władze lokalne. Osoby zamieszkałe na danym terenie są uprawnione do opieki zdrowotnej. Publiczna służba zdrowia jest uzupełniana przez sektor prywatny.

Ubezpieczenie chorobowe może częściowo zrekompensować koszty honorarium lekarza, zleconych badań czy zaordynowanego leczenia w ramach sektora prywatnego.

Ubezpieczenie chorobowe zwraca część kosztów lekarstw oraz kosztów podróży w związku z leczeniem – zarówno w publicznej, jak i prywatnej służbie zdrowia.

Ubezpieczenie to obejmuje także świadczenia pieniężne, takie jak zasiłki chorobowe, macierzyńskie i rodzicielskie. Ubezpieczeniem chorobowym administruje Zakład Ubezpieczeń Społecznych (*Kansaneläkelaitos* – **KELA**).

2.5.1.3. Świadczenia na wypadek macierzyństwa

Kobiecie spodziewającej się dziecka przysługuje prawo do zasiłku macierzyńskiego, jeżeli mieszka przynajmniej od 180 dni w Finlandii bezpośrednio przed terminem porodu. Rodzice adopcyjni,

którzy są rezydentami w Finlandii, mają takie same prawo. Istnieją także zasiłki ojcowskie i rodzicielskie. Ciężarne kobiety w Finlandii mają prawo regularnie uczęszczać na badania do publicznych klinik macierzyńskich. Usługi te są bezpłatne.

Kobieta spodziewająca się dziecka jest uprawniona do jednorazowej zapomogi macierzyńskiej w formie wyprawki (rzeczy do pielęgnacji noworodka) albo pieniężnej (w 2003 roku wynosiła 140 euro). Jeśli kobieta urodzi dwojaczki – otrzymuje potrójną wysokość zapomogi, w przypadku trojaczek – sześciokrotną wartość zapomogi. O zapomogę należy ubiegać się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (KELA).

Warunkiem otrzymania świadczeń związanych z macierzyństwem jest badanie lekarskie wykonane najpóźniej przed końcem czwartego miesiąca ciąży. O zapomogę macierzyńską należy się ubiegać najpóźniej na dwa miesiące przed porodem. Pobyt od co najmniej 180 dni jest wymagany dla otrzymania prawa do zasiłku macierzyńskiego, ojcowskiego, lub rodzicielskiego. Zasiłek macierzyński jest wypłacany przez 105 dni. Prawo do zasiłku macierzyńskiego przysługuje od 30 do 50 dnia przed terminem porodu. Po 105 dniach wypłacania zasiłku macierzyńskiego przez 158 dni wypłacany jest zasiłek rodzicielski. Może go otrzymywać albo matka albo ojciec, w zależności od tego kto opiekuje się dzieckiem.

2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje osobom, które są w wieku poniżej 65 lat, nie mogą kontynuować pracy w obecnym miejscu zatrudnienia, ani znaleźć odpowiedniego zatrudnienia z powodu choroby, wady, czy rany. Dotacja rehabilitacyjna, która jest równa normalnej rencie inwalidzkiej, może być wypłacana przez okres, gdy osoba przechodzi leczenie lub przez określony czas dla wsparcia rehabilitacji.

Renta z tytułu niezdolności do pracy jest wypłacana począwszy od momentu, gdy nie przysługuje już zasiłek chorobowy, tj. po 12 miesiącach od stania się osobą niepełnosprawną.

2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Wszyscy pracownicy i rolnicy są ubezpieczeni obowiązkowo. Osoby pracujące na własny rachunek, poza rolnikami, mogą ubezpieczyć się dobrowolnie. System ubezpieczeń od wypadków przy pracy jest administrowany przez prywatne firmy ubezpieczeniowe.

2.5.2. Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

Zasiłek na dziecko jest wypłacany na wszystkie dzieci w wieku poniżej 17 lat, mieszkające w Finlandii. Jego wysokość wiąże się z liczbą uprawnionych do zasiłku dzieci w rodzinie. Zasiłek ten wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych (**KELA**).

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

Świadczenia z tytułu bezrobocia obejmują zasiłek zależny od wysokości zarobków, zasiłek podstawowy oraz pomoc w zakresie utrzymania się na rynku pracy. Większość pracowników jest ubezpieczona we właściwej dla ich sektora kasie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia. Z tego tytułu są oni uprawnieni do świadczenia zależnego od wysokości zarobków. Zasiłek jest wypłacany przez kasę. Z kolei zasiłek podstawowy oraz pomoc w zakresie utrzymania się na rynku pracy są finansowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (**KELA**).

Warunki nabywania prawa do świadczeń dla bezrobotnych

Ubezpieczenie:

- jest mieszkańcem Finlandii;
- jest zarejestrowany w urzędzie pracy jako bezrobotny;
- poszukuje pracy w pełnym wymiarze;
- jest zdolny do podjęcia pracy;
- jest dyspozycyjny na rynku pracy.

Pomoc: warunki jak powyżej oraz potrzebuje wsparcia/pomocy.

Okres, przez który osoba bezrobotna ma prawo do świadczenia

Ubezpieczenie: 500 kalendarzowych dni. Pracownicy, którzy osiągnęli 57 lat – do 60 roku życia.

Pomoc: bez ograniczeń

Okresy kwalifikowane do ustalenia prawa do świadczeń dla bezrobotnych

Ubezpieczenie:

1. Podstawowy zasiłek na wypadek bezrobocia:

- pracownik: podstawowy warunek przynajmniej 43 tygodnie zatrudnienia w czasie ostatnich 28 miesięcy i w ciągu każdego tygodnia przynajmniej 18 godzin; ponowne ustalenie prawa do zasiłku: 34 tygodnie zatrudnienia w czasie ostatnich 24 miesięcy i w ciągu każdego tygodnia przynajmniej 18 godzin,
- osoby prowadzące działalność na własny rachunek: przynajmniej 24 miesiące w okresie prowadzenia działalności gospodarczej w ciągu ostatnich 48 miesięcy.

2. Zasiłek zależny od wysokości wynagrodzenia: tak jak w przypadku „podstawowego zasiłku na wypadek bezrobocia” i musi mieć spełniony warunek zatrudnienia podczas pozostawania ubezpieczonym jako członek funduszu dla bezrobotnych.

Pomoc: nie ma wymaganych okresów, ani kryterium dochodowego.

Transfer polskiego zasiłku dla bezrobotnych do Finlandii

Bezrobotny z prawem do zasiłku, zarejestrowany w powiatowym urzędzie pracy (przez minimum 4 tygodnie) ma prawo poszukiwać pracy w innym kraju członkowskim UE oraz dokonać transferu zasiłku dla bezrobotnych za granicę maksymalnie przez 3 miesiące.

Przed wyjazdem bezrobotny musi złożyć odpowiedni wniosek we właściwym wojewódzkim urzędzie pracy o wydanie zaświadczenia E303 potwierdzającego prawo do transferu zasiłku za granicę.

1. Do wniosku bezrobotny powinien dołączyć zaświadczenie z powiatowego urzędu pracy zawierające następujące dane:
 - a. potwierdzenie zarejestrowania bezrobotnego w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotnego z prawem do zasiłku,
 - b. datę rejestracji bezrobotnego,
 - c. okres, w jakim przysługuje zasiłek,
 - d. kwotę zasiłku,

- e. informację, czy bezrobotny nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych,
 - f. informację czy powiatowy urząd pracy nie planuje działań związanych z aktywizacją zawodową bezrobotnego w okresie przed lub w czasie planowanego okresu poszukiwania pracy za granicą,
 - g. czy nastąpiło wyłączenie prawa do zasiłku z powodów określonych w art. 27 ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu.
2. Aby nie stracić prawa do zasiłku, należy wrócić do kraju przed upływem 3 miesięcy i tylko w wyjątkowych sytuacjach właściwy urząd pracy może przedłużyć ten okres. Jeżeli w okresie poszukiwania pracy bezrobotny np. rozpocznie za granicą studia, założy własną firmę – straci prawo do zasiłku.
 3. W okresie poszukiwania pracy za granicą będzie wypłacany zasiłek w wysokości ustalonej w kraju przed wyjazdem, ale przeliczony na walutę kraju, w którym bezrobotny poszukuje pracy.
 4. Z regulacji tej bezrobotny może skorzystać tylko jeden raz między dwoma okresami zatrudnienia. Oznacza to, że po przyjeździe z zagranicy musi przepracować minimum rok, nabyć prawo do nowego zasiłku i dopiero wtedy może powtórnie wyjechać w celu poszukiwania pracy.
 5. Osoba bezrobotna musi zarejestrować się w urzędzie pracy w kraju poszukiwania pracy w przeciągu 7 dni od daty wyjazdu i na każde wezwanie tego urzędu wykazać, że szuka pracy, a nie spędza czas jako turysta.
 6. Koszty podróży w celu poszukiwania pracy pokrywa osoba zainteresowana.
 7. Właściwy urząd kraju, w którym bezrobotny szuka pracy, zażąda podania adresu czasowego zamieszkania (nie może to być schronisko czy pole namiotowe).

Zasada sumowania okresów zatrudnienia lub ubezpieczenia, uzyskanych w różnych państwach członkowskich daje możliwość otrzymania świadczeń w razie utraty pracy, mimo że za pracę w poszczególnych państwach nie przysługuje prawo do tego rodzaju świadczeń. Sumowanie okresów ubezpieczenia lub zatrudnienia dla uzyskania uprawnień z tytułu bezrobocia dotyczy tylko pracowników, nie dotyczy natomiast osób pracujących na własny rachunek. Okresy zatrudnienia lub ubezpieczenia są wykazywane na formularzu E301, który jest wydawany przez wojewódzki urząd pracy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania bezrobotnego. Przed wyjazdem w celu poszukiwania pracy bezrobotny zobowiązany jest złożyć wniosek o wydanie formularza w wojewódzkim urzędzie pracy (właściwym ze względu na miejsce zamieszkania). Do wniosku należy dołączyć świadectwo pracy wraz z zaświadczeniem potwierdzającym opłatę składek na ubezpieczenie społeczne lub dane polskiego pracodawcy, u którego pracowała osoba ubiegająca się o zasiłek za granicą.

2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu dla punktu 2.5.1. oraz 2.5.2.

<http://www.zus.pl/miedzyna/pdf/orgsys.pdf>

<http://www.stm.fi/Resource.phx/eng/index.htm>

<http://www.kela.fi/>

<http://netti.sak.fi/sak/pdf/guidefor.pdf>

<http://isi.idn.org.pl/praca/>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

3. Warunki życia

3.1. Zakwaterowanie

Fińskie mieszkalnictwo cechuje wysoki standard. Nawet w najbardziej wysuniętych na północ częściach kraju i podczas najzimniejszego okresu roku ludzie przyzwyczajeni są do ciepła w domu. Podwójna albo potrójna izolacja ociepleniowa jest standardem. Kuchnie są zazwyczaj w pełni wyposażone – rzadko trzeba kupić podstawowy sprzęt. Woda z kranu nadaje się bezpośrednio do spożycia w całej Finlandii, w wielu miejscach tej samej jakości, co woda butelkowana. Anteny umożliwiające odbiór programów telewizyjnych i radiowych oraz telefon są dostępne praktycznie w każdym mieszkaniu. Jeśli chodzi o odbiór telewizji kablowej, to jest on bardziej rozpowszechniony w większych miastach. Nowe mieszkania, zwłaszcza w miastach, mają także udogodnienia w postaci podłączenia do Internetu o dużej prędkości transferu. Bardzo często w nowoczesnych większych mieszkaniach znajduje się sauna. Przeciętne rozmiary fińskiego mieszkania są raczej niewielkie w porównaniu do innych krajów Unii Europejskiej. Jednak wiele fińskich rodzin posiada letni domek, najchętniej blisko jeziora, na wsi. Napięcie elektryczne wynosi 230–240 V, a kuchenki i ogrzewanie gazowe stają się coraz rzadziej używane.

Dobrym sposobem jest poproszenie pracodawcy o pomoc w znalezieniu zakwaterowania. Źródłem informacji dla poszukujących zakwaterowania jest strona internetowa Ministerstwa Środowiska: <http://www.vyh.fi/>. Dodatkowych informacji udzielają też miejskie władze ds. mieszkalnictwa (kunnan asuntoviranomaiset). Dane o adresach tych instytucji można znaleźć na stronie Stowarzyszenia Fińskich Władz Lokalnych i Regionalnych:

<http://www.kuntaliitto.fi/>.

Miejskie władze ds. mieszkalnictwa mogą pomóc w znalezieniu mieszkania do wynajęcia dofinansowanego przez rząd. Kryterium zakwalifikowania się jest dochód, stan posiadania i potrzeby mieszkaniowe kandydata. Wiąże się to jednak z długim okresem oczekiwania. Prywatni właściciele mieszkań do wynajęcia ogłaszają swoje oferty w prasie. Poszukujący mieszkania również mogą zamieścić swoje ogłoszenie w prasie. Pomocy w poszukiwaniach może udzielić agencja nieruchomości poprzez agenta (asunnonvälitystoimisto). Wynajem wiąże się zwykle z koniecznością wpłacenia depozytu.

Przykładowy koszt wynajmu dwupokojowego mieszkania z centralnym ogrzewaniem to: 7,44 euro za metr kwadratowy miesięcznie.

Przykładowy koszt zakupu dwupokojowego mieszkania z centralnym ogrzewaniem to: 1322,72 euro za metr kwadratowy.

3.2. Prawo jazdy

Wszystkie prawa jazdy wydane w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a więc i w Polsce, są ważne w Finlandii. Nie ma potrzeby wymiany prawa jazdy na fińskie. Jeśli jednak chce się wymienić swoje prawo jazdy na fińskie nie ma potrzeby ponownego zdawania egzaminu. Obywatel polski może kierować w Finlandii pojazdami mechanicznymi na podstawie polskiego prawa jazdy. Posiadanie międzynarodowego prawa jazdy nie jest wymagane.

3.3. System edukacji

Pierwszy etap edukacji to dziewięcioletnia szkoła obowiązkowa (peruskoulu). Można uczyć się w szkołach właściwych dla miejsca zamieszkania ucznia, można też w domu lub w szkołach prywatnych nadzorowanych przez państwo. Może ją poprzedzić rok nieobowiązkowego przedszkola.

W klasach I–VI wszyscy uczą się przedmiotów obowiązkowych. Obowiązuje opisowy system oceniania. W klasie VII zaczynają obowiązywać przedmioty fakultatywne i oceny w postaci cyfr. Władze lokalne i szkoły mają pełną autonomię w zakresie ustalania liczby tych przedmiotów. Państwo narzuca tylko proporcje: 82% czasu nauki na przedmioty obowiązkowe, 18% – na wybrane.

Po ukończeniu szkoły podstawowej można kontynuować naukę w trzyletnich gimnazjach lub szkołach zawodowych. Dla wszystkich absolwentów podstawówek są miejsca w szkołach średnich, ale ministerstwo może zarządzić testy badające przydatność uczniów do kształcenia w wybranym typie szkoły. Kryteria selekcji muszą być w całym kraju jednakowe.

Szkoły średnie ogólnokształcące, obok przedmiotów obowiązkowych, oferują zestaw przedmiotów do wyboru, decydujących o profilu szkoły (muzyczny, plastyczny, dramatyczny, językowy, nauk społecznych, nauk ścisłych, matematyczny, technologiczny, techniczny, sportowy i z maturą międzynarodową). Ministerstwo zatwierdza: program, liczbę godzin nauki i ich rozkład na poszczególne przedmioty i na profil szkoły. 80% zajęć to przedmioty obowiązkowe, reszta – profilowe. Jeżeli szkoła nie uczy jakiegoś przedmiotu, który wybrał sobie uczeń, może on część lekcji uzupełniać w innej szkole.

Szkoła średnia kończy się egzaminem pisemnym dającym prawo wstępu na wyższe uczelnie (Ylioppilastutkinto).

Szkolnictwo wyższe jest realizowane przez 20 uniwersytetów (yliopisto) i 29 politechnik (ammattikorkeakoulut/yrkeshögskolor). Po 3 latach student otrzymuje dyplom, równoznaczny z naszym licencjatem, zaś po pięciu latach nauki dyplom magisterski.

Okres nauki

Obowiązek szkolny w Finlandii jest realizowany w ciągu dziewięciu lat, począwszy od siódmego roku życia. Dzieci szczególnie rozwinięte intelektualnie, fizycznie i emocjonalnie mogą rozpoczynać naukę wcześniej. Rok szkolny rozpoczyna się 1 sierpnia i trwa do końca maja. Nauka w Finlandii jest bezpłatna.

I etap nauki – 9-letnia szkoła podstawowa.

II etap nauki – szkoły średnie:

- 3-letnie gimnazja,
- 3-letnie szkoły zawodowe.

III etap nauki – szkoły wyższe (nauka w uniwersytetach trwa 3 lata).

3.4. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych

W Finlandii decyzje o uznawaniu kwalifikacji są podejmowane przez Narodową Komisję Edukacji.

Decyzja Komisji w sprawie uznania kwalifikacji jest wymagana w przypadku ubiegania się o posadę w sektorze publicznym lub o posadę, która wymaga wykształcenia wyższego bądź średniego, które zostało osiągnięte w wyniku minimum trzyletniego okresu kształcenia. Decyzja Komisji nie jest zwykle wymagana w przypadku ubiegania się o posadę w sektorze prywatnym. Jest jednak ona wymagana także w przypadku tego sektora, jeśli chodzi o tzw. zawody regulowane (np. elektrycy, piloci).

Osoby, które swoje kwalifikacje uzyskały w innym kraju niż Finlandia, mogą się ubiegać o ich uznanie przez Narodową Komisję Edukacji. Należy wypełnić i złożyć formularz, który można otrzymać w siedzibie Komisji oraz w biurach zatrudnienia. Formularz można także wypełnić na stronie internetowej: <http://www.oph.fi/info/recognition>.

Wszystkie niezbędne załączniki są wymienione w instrukcji dotyczącej wypełnienia formularza. Formularze oraz instrukcje są dostępne w języku fińskim, szwedzkim i angielskim. Decyzja o uznaniu kwalifikacji jest wydawana w języku fińskim lub szwedzkim. Opłata za decyzję wynosi 168 euro plus opłata manipulacyjna 10 euro.

W przypadku niektórych zawodów (m.in. lekarze, dentyści, farmaceuci, prawnicy, architekci) państwa UE zdecydowały o przyjęciu szczegółowych regulacji – dyrektyw, dzięki którym możliwe jest wzajemne uznawanie dyplomów. Dyrektywy te zawierają szczegółowe wytyczne (liczbę godzin, przedmioty, okres niezbędnej praktyki itp.), po spełnieniu których obywatel państwa członkowskiego może zostać dopuszczony do wykonywania w państwie członkowskim danego zawodu. Decyzję o dopuszczeniu do wykonywania zawodu wydają organy odpowiedzialne za regulację wykonywania tych profesji, do których kontakty podaje strona Narodowej Komisji Edukacji: <http://www.oph.fi/>.

Uznawaniem tytułów naukowych i certyfikatów zajmuje się fiński instytut edukacji.

3.5. Kursy języka fińskiego

Kursy języka fińskiego dla obcokrajowców są prowadzone w wielu instytucjach edukacyjnych, m.in.:

- centrach szkolenia zawodowego dla dorosłych,
- szkołach średnich dla dorosłych,
- centrach edukacyjnych dla dorosłych i instytutach pracowników,
- liceach społecznych,
- letnich uniwersytetach,
- uniwersytetach i centrach językowych na poziomie uniwersyteckim.

Informacje na temat kontaktu z tymi instytucjami oraz szczegółowe informacje na temat kursów można znaleźć na stronie internetowej Narodowej Komisji Edukacji (<http://www.oph.fi/>).

Jeżeli nauka języka jest częścią szkoleń dla dorosłych realizowanych w ramach polityki dotyczącej siły roboczej, jest bezpłatna i o kurs można się ubiegać w biurze zatrudnienia. Inne kursy są płatne, ale cena jest zazwyczaj umiarkowana. Najtańsze kursy oferują centra edukacyjne dla dorosłych i instytuty pracowników (kansalaisopistot, työväenopistot) (FIM 100 – 300/ 17–50 euro).

Dodatkowe informacje są dostępne w Fińskim Stowarzyszeniu Liceów Społecznych, Stowarzyszeniu Edukacji dla Dorosłych i punktach informacyjnych biur zatrudnienia.

3.6. System opieki zdrowotnej

3.6.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych

W Finlandii wszyscy obywatele mają prawo do opieki zdrowotnej, niezależnie od statusu finansowego i miejsca zamieszkania.

Władze gminne w Finlandii są odpowiedzialne za zorganizowanie usług takich jak opieka społeczna i zdrowotna dla lokalnej społeczności. Cały kraj podzielony jest na 452 gminy. Decyzje dotyczące planowania i organizacji służby zdrowia podejmowane są przez Zarząd Zdrowia, Radę Gminy, Zarząd Gminy, a także ważniejsze osoby z lokalnych ośrodków zdrowia.

Opieka szpitalna podzielona jest na 21 okręgów. Okręgowe zarządy są odpowiedzialne za koordynację i organizację opieki szpitalnej na swoim obszarze. Każda gmina musi być przypisana do okręgu szpitalnego. Opieka świadczona w administrowanych lokalnie poradniach dla kobiet jest nieodpłatna i finansowana z podatków. Opieka szpitalna jest współfinansowana przez pacjentów.

Szpital wystawia rachunek lokalnym władzom za pozostałą część kosztu usługi. Rząd ustala maksymalną wysokość kosztu przenoszonego na pacjenta.

Ministerstwo Zdrowia i Problemów Społecznych kieruje i zarządza opieką społeczną i zdrowotną na szczeblu krajowym. Rolą Ministerstwa jest określanie zarysu polityki zdrowotnej, planowanie niezbędnych reform, nadzór nad ich wprowadzaniem oraz wspieranie rządu w podejmowaniu decyzji. Rada Podstawowego Bezpieczeństwa jest częścią Ministerstwa i jej zadaniem jest identyfikowanie niedostatków w realizacji założeń na szczeblu lokalnym.

Rząd jest odpowiedzialny za przygotowanie krajowego budżetu, a parlament podejmuje ostateczną decyzję o wysokości środków przeznaczanych na ochronę zdrowia.

Władze lokalne mają prawo decydować o wprowadzeniu opłat za pewne usługi, mogą także ustalać – w ramach górnego limitu – ich wysokość. Zgodnie z prawem niektóre usługi muszą być zwolnione z opłat.

3.6.2. Ubezpieczenie zdrowotne

W opiece zdrowotnej obowiązuje ustawowy program ubezpieczeń zdrowotnych. Program prowadzony jest przez Instytut Ubezpieczeń Społecznych we współpracy z 400 lokalnymi oddziałami. Ubezpieczenie zwraca część kosztów za przepisane leki, transport, prywatną opiekę medyczną, ochronę zdrowia pracowników i studentów oraz rehabilitację. Źródłem finansowania są głównie podatki. Ponadto, państwo dofinansowuje lokalną ochronę zdrowia, opiekę społeczną i edukację. Subsidia są kalkulowane w oparciu o kryteria demograficzne i wypłacane z góry.

Przychody krajowego systemu ubezpieczeń zdrowotnych pochodzą od ubezpieczonych i pracodawców. Składka jest pochodną wysokości zarobków. Państwo pokrywa cały koszt leczenia choroby, rodzicielstwa i specjalnej opieki.

Sektor prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych w Finlandii jest słabo rozwinięty. Pokrywa nie więcej niż 2% wydatków na ochronę zdrowia.

3.6.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Finlandii

Z dniem 1 stycznia 2006 r. nastąpiły istotne zmiany dotyczące dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczeń medycznych w krajach UE/EOG. Dotychczasowy papierowy formularz E 111 przestał obowiązywać, zastąpiony przez plastikową Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ).

Informacje o tym, co należy zrobić aby wymienić formularz E 111 na EKUZ znajdują się na stronie internetowej <http://www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=6&artnr=1816>

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie jest jednak dowodem ubezpieczenia w Narodowym Funduszu Zdrowia uprawniającym do świadczeń zdrowotnych na terytorium Polski. Oznacza to, że osoba ubezpieczona w NFZ może posługiwać się EKUZ wyłącznie w innych państwach członkowskich.

EKUZ zawiera następujące informacje:

- Imię,
- Nazwisko
- Datę urodzenia

- PESEL
- Numer identyfikacyjny instytucji, która wydała Kartę,
- Numer identyfikacyjny Karty
- Data ważności Karty

Informacje te, to jedyne dane zawarte na Karcie. Każde państwo członkowskie wydaje Kartę we własnym języku urzędowym, zawierającą ten sam zestaw danych.

Prawo do otrzymania Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego mają osoby ubezpieczone w Narodowym Funduszu Zdrowia. Każda osoba ubezpieczona, także członek rodziny, otrzymuje własną Kartę. A zatem, gdy np. na wakacje wyjeżdża czteroosobowa rodzina, każdy jej członek, w tym dzieci, powinien zaopatrzyć się w EKUZ.

Karta jest wydawana osobom wyjeżdżającym czasowo do innego państwa członkowskiego, np.:

- w celach turystycznych;
- w celu odwiedzenia rodziny lub znajomych;
- w związku z krótką podróżą służbową;
- w celu podjęcia studiów;
- pracownikom oddelegowanym do pracy za granicę przez polskiego pracodawcę.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie przysługuje osobom, które przestały podlegać polskiemu ustawodawstwu, np. w związku z podjęciem pracy w innym państwie członkowskim, oraz osobom, których ubezpieczenie w NFZ wygasło.

Aby otrzymać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego należy złożyć wniosek w Oddziale Wojewódzkim lub Delegaturze Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Wniosek można otrzymać w Oddziale lub Delegaturze albo pobrać na stronie <http://www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=4&artnr=1828>

Wypełniony wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w Oddziale w jeden z następujących sposobów:

- osobiście;
- pocztą;
- faksem.

Adresy i numery telefonów Oddziałów Wojewódzkich NFZ i Delegatur

EKUZ, podobnie jak dotychczasowy formularz E 111, uprawnia do korzystania z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w innym państwie członkowskim w takim zakresie, który umożliwi kontynuowanie zaplanowanego pobytu w tym państwie w bezpiecznych warunkach z medycznego punktu widzenia.

EKUZ nie daje żadnych uprawnień, jeżeli celem podróży jest odbycie planowego leczenia.

Karta uprawnia do korzystania w innych państwach z opieki tylko tych placówek, które działają w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia. Za leczenie prywatne pacjent musi zapłacić we własnym zakresie. W większości państw także placówki, działające w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia, pobierają pewne opłaty od ubezpieczonych. EKUZ nie zwalnia z poniesienia tych kosztów.

3.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu dla punktu 3.1.

<http://www.vyh.fi/>

<http://www.kuntaliitto.fi/>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

dla punktu 3.2.

<http://www.poliisi.fi/>

<http://www.ake.fi/>

<http://www.opas.vn.fi/>

<http://www.mintc.fi>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

dla punktu 3.3.

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

<http://www.ukie.gov.pl/>

<http://finland.cimo.fi/>

dla punktu 3.4.

<http://www.oph.fi/english/>

<http://www.oph.fi/info/recognition>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

<http://www.ukie.gov.pl/>

dla punktu 3.5.

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

dla punktu 3.6.

<http://www.nfz.gov.pl>

<http://www.mol.fi/migration/engopas.pdf>

**Data przygotowania informacji:
Marzec 2005 r**